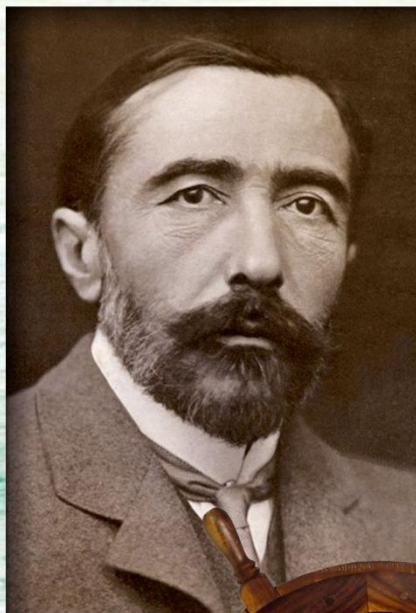

НА БАТЬКІВЩИНІ ДЖОЗЕФА КОНРАДА

БЕРДИЧІВ, 2017

Бердичівський районний відділ культури і туризму

Бердичівська районна бібліотека

НА БАТЬКІВЩИНІ ДЖОЗЕФА КОНРАДА

Біобібліографічний нарис

До 160-річчя від дня народження

Джозефа Конрада – класика англійської літератури

*В 2017 році виповнюється 160 років від дня
народження Джозефа Конрада (справжнє ім'я –
Юзеф Теодор Конрад Коженьовський)*

БЕРДИЧІВ, 2017

На батьківщині Джозефа Конрада : біобібліографічний нарис до 160-річчя від дня народження Джозефа Конрада - класика англійської літератури / Бердичівська районна бібліотека, уклад. Герасимчук Н. І. – Бердичів, 2017. – 11 с., іл.

Люди, що знали його близько, свідчили: думав по-французькому, писав по-англійському, а коли бував важко хворий, марив по-польському...

Своєю творчістю письменник навіки прославив три країни: Польщу, Англію, Україну і наш край.

Йому присвячено біобібліографічний нарис «На батьківщині Джозефа Конрада», який включає біографію Джозефа Конрада, екскурсію в музей Конрада у с. Терехове, список літератури про життєвий і творчий шлях письменника.

Рекомендовано бібліотечним працівникам, вчителям, учням, а також широкому колу користувачів.

*Укладач: Герасимчук Н. І., провідний методист
Бердичівської районної бібліотеки*

Джозеф Конрад народився 3 грудня 1857 року у селі Трехове Бердичівського району Житомирської області у родині небагатих польських дворян Евеліни та Аполло Коженювських. Власницею Терехівського маєтку на той час була його прабабуся Єва Пільховська.

Через три дні хлопчика було охрещено у Кляшторі Босих Кармелітів у Бердичеві. Хрещеним батьком Джозефа став батьків приятель, відомий польський письменник і громадський діяч, один з фундаторів Житомирського театру – Юзеф Крашевський. Саме Крашевський запросив у 1858 році батька Конрада до співпраці в театрі. На сцені театру з успіхом йшли сатиричні комедії А. Коженювського. Він - автор поетичної збірки перекладів творів В. Гюго, О. Грибоєдова. За його проектом в Житомирі здійснено планування і прокладання відомих житомирських бульварів.

В терехівському маєтку, серед прекрасних лип, пройшли перші чотири роки Конрада. У рік народження Конрада батько орендував хутір і служив управителем у маєтках багатих знайомих і родичів. Звідси - часті переїзди і протиріччя у даних про місце народження Конрада (деякі дослідники вважають місцем народження письменника Бердичів чи село Іванківці Бердичівського району).

Українські довідкові видання називають місцем народження Конрада село Терехове Бердичівського району. У Тереховому, до речі, досі можна почути перекази, що саме тут народився Конрад. Там збереглися алеї старого парку, деякі господарські будівлі.

У 1861 році Аполло Коженьовського заарештували за активну участь у підготовці Польського повстання 1863 року та вислали з сім'єю до Вологди. Його дружина Евеліна Коженьовська з чотирирічним сином Конрадом поїхала слідом за чоловіком на заслання. У 1865 році, у зв'язку з хворобою дружини, Аполло Коженьовський домігся переводу до Чернігова, де за кілька тижнів, 11 квітня 1865 року, мати малого Конрада померла від туберкульозу. Батько з сином переїхали спочатку до Львова, потім до польського Кракова. 23 травня 1869 року батько Конрада помирає, залишивши свого 11-річного сина круглим сиротою.

Опіку над сиротою бере брат матері Тадеуш Бобровський. Він віддає племінника на навчання - спочатку до Краківської, а згодом до Львівської гімназії. Але юнак не закінчує навчання - у 1874 році, після відмови прийняти австро-угорське громадянство, 17-літній Джозеф Конрад, щоб не бути призваним на військову службу до Російської армії, вирушає до

французького Марселя. Там він прожив три з половиною роки і освоїв морську справу.

У 1878 році Джозеф Конрад наймається матросом на корабель і відправляється в Англію. В Англії він влаштовується на морську службу, плавав на торгових парусниках і пароплавах. Через 8 років, здавши екзамени, Конрад отримує звання капітана і приймає англійське громадянство.

За 15 років служби на морі він зробив чимало рейсів в Індію, Австралію, Африку. Цей стриманий, небагатослівний капітан у вільний від вахти час розпочинає писати свій перший роман «Безумство Алмайера». Коли була написана дев'ята глава, він показав рукопис одному з пасажирів судна, письменнику Д. Голсуорсі. За його порадою у 1894 році, у віці 36 років, Джозеф Конрад залишає море через погане здоров'я і вирішує присвятити себе літературній праці. Перший твір, який вийшов у світ, носить назву «Ольмеєрова примха». Преса схвально зустрічає і його другу повість «Невдаха». А далі були роки наполегливої систематичної праці.

У 1896 році Конрад одружується з 22-річною англійкою Джессі Джордж, з якою мав двох синів, Бориса та Джона.

Широка літературна слава та визнання прийшли до Конрада лише після публікації у 1913 році роману «Шанс», хоча цей твір, як не парадоксально, вважається далеко не найкращим твором письменника.

Конрад увійшов у літературу як романтик, зі своєю «морською» темою. Майже кожній події або персонажу конрадівських книг відповідає реальність. Конрад розповідає про людей, закоханих у власну справу, яким притаманні почуття обов'язку і товариської солідарності. Його твори справили великий вплив на багатьох письменників, включаючи Ернеста Хемінгуей, Грема Гріна, Вільяма Барроуза, Джозефа Хеллера та інших. Фільм Френсіса Форда Кополли

«Апокаліпсис сьогодні» навіяний та значною мірою базується на романі Джозефа Конрада «Серце темряви». Пишучи у часи розквіту Британської Імперії, Конрад, використовуючи власний досвід у Британському торговому флоті, створює романи та короткі оповідання, що відображали приховані аспекти світового панування Британської Імперії, одночасно поринаючи у глибини людської душі.

Джозеф Конрад помер 3 серпня 1924 року у віці 67 років у графстві Кент від серцевого нападу. Похований на Кентерберійському цвинтарі в Англії.

Україна та світ гідно вшанували пам'ять всесвітньовідомого письменника. Так, у польському місті Гдиня на узбережжі Балтійського моря встановлено пам'ятник Джозефу Конраду. У Сан-Франциско (Каліфорнія, США) є площа Джозефа Конрада, а в портовому містечку Мистин, в музеї парусників, зберігається судно «Джозеф Конрад», в Сінгапурі, який Джозеф Конрад неодноразово відвідував, встановлена меморіальна дошка, яка увічніює пам'ять про нього.

У селі Терехове Бердичівського району функціонує перший в Україні музей Джозефа Конрада, відкритий 5 грудня 1987 року з нагоди 130-річчя від дня народження письменника.

«Щиро вітаємо дорогих гостей на Батьківщині Джозефа Конрада! - так запрошує музей у Тереховому. «Бережіть землю! Такої землі, як наша, немає ніде в світі!» - ці слова письменника написані під його портретом. Конрад сам зустрічає екскурсантів.

Перша кімната

У кімнаті відтворено обстановку середини XIX ст.

На стіні висять портрети матері Евеліни Бобровської-Коженьовської і батька Аполло Коженьовського, малого Конрада.

Представлені

фото: будинка у Тереховому, де народився Конрад (сьогодні це приміщення Терехівської школи, на стіні встановлена меморіальна дошка з написом, що тут 3 грудня 1857 року народився відомий англійський письменник), Кляштора Босих Кармелітів, 3-річного хлопчика (світлина зроблена у Тереховому), вулиць міст Бердичева і Житомира (у цих містах маленький Конрад бував зі своїми батьками).

Інтерес відвідувачів викликає копія коронованої Папою Римським ікони Матері Божої Бердичівської (ікона на даний час зберігається у Кляшторі Босих Кармелітів у Бердичеві).

Гості спиняються біля шафи, де виставлені раритетні видання: 26-томник, виданий англійською мовою у 1924 році, 27-томник, виданий польською мовою у 1974-1976 роках, видання російською мовою, здійснені у 20-30-х роках XX ст., книги Джозефа Конрада, видані в різний час у Польщі, Франції, Англії, США.

У шафі стоїть картина «Морський прибій», намальована за творами Конрада художником Андрієм Тронем.

Друга кімната

Макети: вітрильника та штурвала «ОТАГО», на якому плавав Конрад.

Фото: 17-річного Конрада (в цьому віці він покидає Краків, щоб пов'язати долю з морем), Конрад з матросами на палубі корабля «Торренс», портів, у які заходив Конрад, будиночків в Англії, де письменник проживав із сім'єю.

Карти: родоводу по материнській і батьківській лінії, місць перебування Конрада (польською мовою), морських подорожей Конрада – Азія, Африка, Америка, Європа.

Медаль, виготовлена на честь Конрада і подарована Гданським морським конрадівським музеєм.

Бюст Конрада, виконаний житомирським скульптором Антоном Матвієнком у 1986-1987 роках.

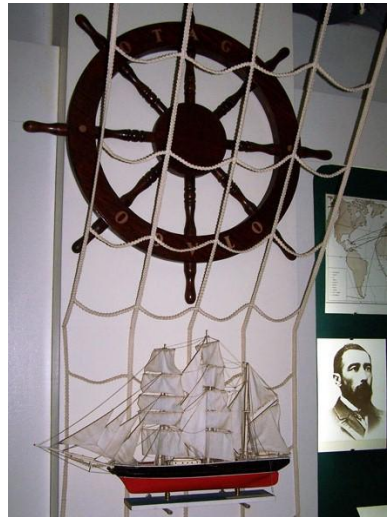
Книги Конрада, видані різними мовами світу.

Море – те саме море, яке польський хлопчик вперше побачив в Одесі, стало любов'ю всього його життя.

Творчий доробок Джозефа Конрада складає близько 30 томів різножанрових творів, із яких більшість - короткі оповідання, переважно на морську тематику.

Літературно-критичні праці про Конрада. Серед авторів - бердичівлянин Борис Устименко. Є матеріали про фільми, відзняті за творами Конрада.

Велику цінність становлять листи сина Бориса Конрада до жителів села Терехове.

Третя кімната

Портрет Джозефа Конрада, подарований музею в 1991 році бердичівським художником Григорієм Положевцем.

Під портретом – полиці з працями науковців усього світу, присвячені Конраду.

У музеї представлено матеріал про Миколу Юхимовича Шепелюка, який все життя віддав створенню музею.

Музей в Тереховому знають у всьому світі, адже музей має зв'язки з Люблінном, Лондоном, Парижем, Сеулом, Токіо. Особливо теплі стосунки склалися з Польською академією наук та з музеєм літератури ім. А. Міцкевича.

У 2006 році гостями музею були делегати 4-ї Міжнародної конрадівської наукової конференції, яка проходила в Любліні. А в 2007 році у Тереховому проходила Міжнародна науково-краєзнавча конференція, присвячена Конраду.

У 1993 році за значні заслуги в популяризації життя і творчості Джозефа Конрада, а також за активну участь у вивченні історії рідного краю музеєві с. Терехове присвоєно звання «Народний».

У музеї побували Дмитро Павличко і Юрій Щербак, які у книзі відвідувачів визначили три

джерела творчості Конрада - українська земля, велич англійської мови, сила польського духу.

Слава нашого земляка давно перейшла кордони. Джозеф Конрад – особистість, формування якої відбувалося під впливом польської, французької, англійської, української культур. До своєї землі, до читачів нашого часу він приходить і приходить через віки - стриманий, небагатослівний капітан і лицар мудрих оповідей.

Література про життя та творчий шлях Джозефа Конрада

1. Бедь М. М. Із літературно-критичної спадщини Джозефа Конрада / М. М Бедь // Бердичівщина: поступ у третє тисячоліття: наук. збірник «Велика Волинь». - Житомир-Бердичів, 2001. - С.400-406.
2. Бедь М. М. Батьківщина великого неоромантика / М. М. Бедь // Земля Бердичівська. - 2008. - 5 грудня.
3. Костриця М. Ю. Співець морської романтики / М. Ю. Костриця // Рад. Житомирщина. – 1978. – 23 липня.
4. Костриця М. Ю. Класик англійської літератури Джозеф Конрад – наш земляк / М. Ю. Костриця // Бердичівська земля в контексті історії України. - Житомир: М.А.К., 1991.
5. Михайленко М. Три сили, три стихії жили в ньому... / М. Михайленко // Земля Бердичівська. - 1996. - 23 жовтня.
6. На Батьківщині Джозефа Конрада: з досвіду створення та роботи музею історії с. Терехове Бердичівського району // Житомирський краєзнав. музей. - Житомир: РВВ облполіграфвидаву, 1990. - 16с.
7. Тригуб О. Український діамант у британській короні / О. Тригуб // Крила України. - 2006. - 14 січня.
8. Урнов Д. М. Джозеф Конрад / Д. М. Урнов. - М.: Наука, 1977. - 127с.